

I

4-ünite

KİNDİ ^{kurucusu} MEŞŞAİ ve ARİSTOTALESİ ^{Takip eder.}

- İlk İslam filozofu ve MEŞŞAİ okulunun kurucusudur.
- Kindi kelam zeminindeki tartışmaları FELSEFE boyutuna taşımıştır.
- Mutezile ile ilişkisi vardır, çünkü akıldır. akıcı
- Kindinin ailesi zengin ve devlet görevlerinde bulunmuşlardır.
- Din ile felsefeyi uzlaştırmak ister. Vahyi bilgiyi üstün tutar.
- Kindi Beytül-hikme döneminde yaşamıştır.
- Dehriğe ve Brahmanizme karşı Reddiyeler yazmıştır.

⇒ Kindi, felsefeyi; "insan sanatlarının en üstünü ve en değerlisi" olarak kabul eder. Bu tarının İhvan-ı safada'da böyledir.

- 1- felsefe hikmet sevgisi
- 2- İnsanın gücü ölçüsünde Allah'ın fiillerine benzemesi
- 3- Ölümü önemsemek
- 4- Sanatların sanatı ve hikmetlerin hikmeti
- 5- İnsanın kendini bilmesi
- 6- Ebedi ve külli olan varlıkların hakikatini bilmesi
- 7- Felsefe nefsin disipline edilmesidir.

★ Temelde din ve felsefeyi uzlaştırmak ister, Filozof ve Peygamber karşılaştırmasında Peygamber üstündür. der.

★ Duyu organları tikelleri, akıl ise tümelleri algılar.

★ Kindi ilimleri 2'ye ayırır

• Dini ilimler
Kaynağı Vahiy

• İnsani felsefi ilimler

Doğrudan ilim
- olanlar

Alet ilmi (mantık)

(Matematik)

KANSAI ALTAN

II

Kindi

- ★ Kindi, varlık hakkında araştırmaya yapmak ve bilgi edinmek için dört soru sormak gerektiğini söyler!
- Varmıdır? (Varlığın mahiyeti sorgulanır.)
 - Nedir? (Türü)
 - Nasıldır? (Türünü)
 - Niçindir? (gayesini)

• Allah - alem (fizik - metafizik) ilişkisinde Aristoteles'ten ayrılır. Alem sonludur der.

• Tabiat felsefesinde madde, hareket ve zaman varlıkları ile birdir der.

★ Metod konusunda, yanlış metod yanlış bilgiye sonuca götürür der. Her ilmin bir metodu vardır.

• Kamata ay altı / ay üstü diye 2'ye ayırır.

• FELEK = Kamata dış çeperi - KUVVE

• Felek ay altı alemdaki varlıklara etki ettiğini, onların kuvve halinden fiil haline geçmesini sağlar.

• İnsan nefsi sehv, öfke ve akıl olmak üzere 3'e ayrılır. Sehv nefsin devamını, öfke korunmasını, akıl ise fikri ve ahlaki erdemleri edinmesini sağlamaktadır.

★ Ölümünden sonraki durumu felsefi açıdan ilk inceleyip temelendiren ilk filozof Kindi dir.

• NEFİS konusunda ilk defa detaylı yazan kişidir Kindi

- Bitkisel → Beslenme
- Hayvani → Hareket / Öfke
- İnsani → Akıl

III

Kindi

Kindi aklı kısımlara ayırır.

Aklın kısımları

- ① - Sürekli fiil halindeki akıl: Nefsi kuvveden fiile çıkarıp fiil halinde akıl durumuna getiren (faal akıl)
- ② - Güç halinde akıl: Potansiyel var olan akıl
- ③ - Fiil alanına aikan müstefad akıl: Sürekli fiil halindeki aklın güç durumunda bulunan akla etki etmesiyle akıl işlemeye, yani nesnelerden soyutlama yaparak bilgi üretmeye başlaması.
- ④ - Beyani veya zahir akıl: Bu akıl bir öncetki müstefad aklın yetkinlik durumudur.

Ruha ait Erdemler:

- 1- Hikmet
- 2- Necdet - Yiğitlik
- 3- İffet
- 4- İtidal

☆ = Kindi insanın ahlaki yapısının farklı oluşunu gezegenlerin hareketine, gök cisimlerine, iklime vs. ... bağlar.

☆ NEFİS cisme etki eder fakın kendisi cisim değildir der

☆ Tabiat felsefesinde oluş - bozuluş kavramına dikkat çekiyor.

☆ Kindi TERCÜME faaliyetlerinde öncülük etmiştir.

Felek kavramı

= Ay altı alemdaki varlıklara etki ettiğini onların kuvve halinden fiil haline geçmelerini sağlar. der.
Ona göre FELEK akıllı ve canlıdır.

①

= **FARABİ** = (Muallimu's-SANI) (Türkîtar)

- Farabi, Nestur bir Hristiyan olan Ebu Bîr Matta b. Yunus-
tan MANTİK dersi alıyor.
- MEDİNETÜL FAZILA - erdemli şehir eseri var.
- İslam tarihinin en önemli filozoflarından. Mantıkçısıdır.
- Müslümanların kelam tartışmalarını felsefeye kaydırarak Kindi,
Sistematik şekilde ele alan kişi = FARABİ 'dir.
- Felsefe ve din arasında uyum vardır.
- ★ Farabi felsefesinin ana omurgası, Platinuscu "Sudur" na-
zarıyesi ile Platon ve Aristoteles'i fikirlerin İslam maneviyatı
tearf edilmesine dayanır.

★ İhsa'ül-ulum eserinde ilimlerin sayımı: ★

1- Dil	4- Fizik
2- Mantık	5- Metafizik
3- Matematik	6- Medeni ilimler (Ahlak - Siyaset
fıkıh - Kelam)

★ Aristonun Organ'ın üzerine temellendirme yapmış.
Belli bir tasnife tutmuştur.★ FARABİ ilimleri değer ölçü sırasına koymuştur. ★
¹astronomi — ²Geometri — ³Dini ilimler —

⇒ Aristoteles'in mantık külliyyatını serh etmiştir.

 ⇒ Farabiye göre bir şeyi bilmek için önce kavramları
 (bilmek sonra önermeleri bilmek gerekir der.)
 ⇒ Tasavvurat — Tasdikat ←

FARABI

Dil yereldir - Mantık evrensel

FARABI

FARABI : 5 - SANAT

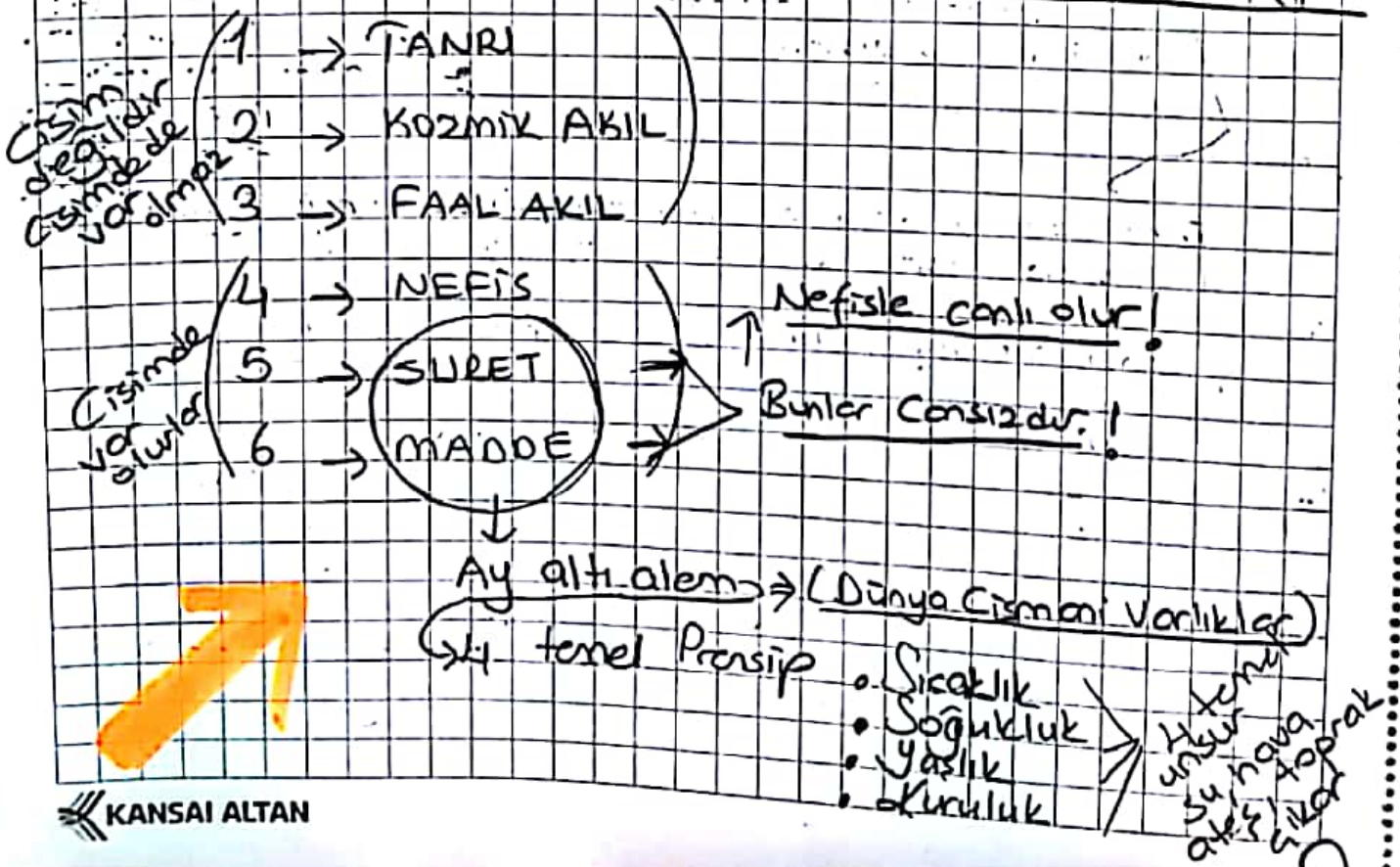
1. Burhan - Kesin bilgi
2. Topika - Doğruluğu fazla - yanlışlığı az
3. Sofistika - Yanlışlığı fazla - doğruluğu az
4. Retorik - Siyaset - Doğru - yanlış esit
5. Poetika - Şiir → Edebiyat - Mantık için değersiz

→ Her şeyin bir sebebi vardır. Sebebi olmaya tek şey mükemmel olan: TANRI 'dır.

→ Farabi; "Filozofun yapması gereken şey kendi gücü ölçüsünde Allahla benzerektir." der.

→ Ona göre, "Varlık" en genel kavramdır. Bu yüzden Varlığın tanımı yapılamaz. Hadlanamaz. Sınırlanamaz. Varlığı vücudu tanımlarsak onu sınırlandırmış oluruz.

Farabi'ye göre varlığın mertebeleri ilkinden başlayarak:

3

alem
ay üstü / alem
ay altı ayrılır.

FARABI = FARABI

Alem
ezelidir der

Varlığı 2 kategoriye ayırır.

Zorunlu - Vacib
- TANRI
Yokluğu düşünülmez

Mümkün Varlık
Tanrı dışındaki herşey
mümkün varlıktır. -
Tanrı'ya Muhtahtırlar.

SUDUR TEORİSİ → Yeni Eflatuncu düşünceden
gelmiştir. bu teori.

- Farabi'nin felsefesinin ana omurgası oluşturuyor.
- Amacı neyi ifade? Tanrı'dan başlamış bir yaratılışı ifade eder.
- Cismani olmayan Tanrı, cismani olan alemin eurenini nasıl ortaya çıkarır? Sorularının sonuçlarıyla izah etmeye çalışmıştır Farabi.

a = Tanrı Mutlak birdir.

b = Soyut Tanrı'dan Somut cisimler çıkması.

c = Varlıktaki şerr kavramını Sudur ile bir mekanizmaya dayandırıp, aslında Allah'ın insanlara zulmetmediğini söylüyor.

Tanrı
İlk akıl
görsel
cisim =
felek

Tanrı varken hiç birşey yok.
Tanrı bir fiil yapması gerek. Düşünme fiili yaptır.
Böylelikle Tanrı'dan ilk akıl Sudur etti.

Şimdi bir Tanrı var ve ilk akıl var. Sonra bu akıl kendi zatını ve kendi varlığına sebep olan varlığı düşündü. 2. fiil oldu. Yani;

2. akıl oldu ve ilk görsel ^{cisim} oldu. Sonra tekrar düşünmeyle 3. akıl ve gök cisimleri yıldızlar oldu. devamında hep aynı düzen devam etti.

4. Satürn
5. Jüpiter
6. Mars
7. Güneş
8. Venüs
9. Merkür
10. Ay

10. ay = faal akıl
10. maddeye kadar
ay üstü -

→ Faal Akıl = Ay altı ^{KANSAL ALTAN} Dünya

4

- FAKABI -

★ Ay altı alem, ay üstünde etkilenir. Doga olayları mesela bununla izah edilir.

Nefs = Ruh 3'e ayrılır.

1. Bitkisel nefis → Beslenme, üreme
2. Hayvani nefis → " " " hareket, öfke, şehvet
3. İnsani nefis → " " " + akıl

★ Farabi bilginin kaynağı "duyular" der. Eflatun'un doğuştan bilgi teorisini reddeder.

FARABI'nın Psikolojik akıllar ayrımı

1. BİLKUVVE - Güç halinde, Potansiyel akıl. Öğrenme
2. BİLFİL - Potansiyelin fiile dönüşmesi
3. MÜSTEFAT - Duyu algılarıyla alakası yok, en üst seviye. Sevgi ve ilhamı açık. Zamanla gelişir. Ahlak, bilim, Siyaset alanında vs. kendini geliştirmek.

★ = Ahlakta ifrat / tefritten kaçınır. İTİDAL tavsiye eder.

★ = Medinetül faıla = Siyaset - Meclafizik - Şudur Farabînin düşüncesini yansıtır.

- ★ = Felsefesinin temeli SUUR ve Yeni Eflatunculuktur.
- ★ = Ona göre hakikat Tekdir. Bu sebeble Aristoculuk ve Eflatunculuğu uzlaştırmaya çalışmıştır.
- ★ = Kindi ile tartışmalar kelam'dan Felsefeye kaymıştır. Farabi ise SİSTEMLEŞTİRDİ ve geliştirdi.

⇒ Din felsefesinin temel meseleleri:

- 1) Ulubiyet = Zorunlu varlık Allah. (Vacibu'l-vücud)
Mümkün varlık - Varlığı yokluğu düşünülebilir.
- Farabi Allah'ın varlığını ontolojik ve Kozmolojik delillerle ispat etmeye çalışır:
 - Ontolojik - Varlıktan çok vücuda yönelmektir. (vücut!)
 - Kozmolojik - Hudus, gaye, nizam delil gibi (euren)
- 2) Nübüvvet = Vahyi faal akıl kavramıyla ele alır.
Muhayyele = Hayal = Resimleme
 - Aslında; Vahiy peygamberin sayut olan bilgileri alıp bunları cismani olarak insanlara aktarmak diyebiliriz.
faal akıl = Cebrail
 - Din ve felsefe aynı kaynaktan gelir, orada da derece farkı vardır. Peygamber filozoftan üstündür der.
Her peygamber filozoftur, her filozof peygamber değildir der.
- ! Peygamberlerde kutsi akıl Muhayyele gücü vardır.
- 3) = Meâd : Ruh slümsüzdür der. Beden yok olsa bile ruhun yaşadığını söyler.
Ahiret manası var fakat cismani değil ruhani der.

★ Messai okulunun Omurgasıdır FARABI.

Meşşai

İBNİ SİNA (Şeyhül-Reis)

Meşşai

1. Kindi → Kelamı Felsefeye taşıyan
 2. Farabi → Sistemleştirici
 3. İbni Sina → Zirveye ulaştıran - Külliyyatı (Avicenna)
- Tıp alanında en önemli kişi diyebiliriz. Eczacı.
 - Babası Şia'dan İsmailiyye bağlantısı vardır.

Eserleri :

- 1- ŞİFA (felsefe) → Ansiklopedi Külliyyatıdır. (Mantık, Tabiat, Metafizik, İlahiyat, Matematik)
 - 2- EN-NECAT → Felsefe
 - 3- EL-İŞARAT-TEMBİHAT → Mantık / Tabiat / ahlak
 - 4- MEBDE ve MEAD → Metafizik / Ahlak
 - 5- EL KANUN FİT TİB → Tıpla ilgili. 1593 yılında ilk Roma'da basıldı.
- Çok zeki, Kuran'ı ezberlemiştir. Dil, edebiyat, akaid ve fıkıh öğrenimi gördü.
- ⇒ İbni Sina Natili'den Porphyrius'un İşaguci adlı mantık kitabını okumaya ve bu çerçevede tartışmalar yapmaya başlamıştı.
- 16 yaşında tıp otoritesi kabul edilmiş.
 - Felsefe sisteminde Farabi'nin takipçisidir.
 - İslam dünyasını her ilim dalında çok etkilemiştir.
- ⇒ İbni Sina Felsefesinin 3 temel özelliği :
- 1- Felsefesini teknik bir üslupla yapmış
 - 2- Felsefenin alanına dini meseleleride soktu!
 - 3- Platinus, Proprius, Yeni Eflatunculuk ve Meşşailik'i Aristotalesle bir araya getiriyor. Farabiyle birleştiriyor.
- Farabının bakış açısı İbni Sina'yı etkilemiştir.

Sina 2

Kutsi akıl → Peygamberlerde olan akıl.

- Aristotalese bağlıdır fakat Farabi kadar değildir. İbni Rüşd Aristotaleste bağlı kalmadığı için İbni Sina'yı eleştirir.
- Farabî'nin ve İbni Sina'nın bilgi anlayışı birbirine yakındır.
- İbni Sina bilgi problemini mantık ve psikoloji (nefis) konularıyla birlikte ele alır.
- İbni Sinaya göre bilme; zihnin soyutlama yoluyla nesnenin suretini alıp bilgiye dönüştürmesinden ibarettir.
- Somut olanın soyutlanması süreci bilmedir. Zihnin soyutlaması maddenin resmini çekip, zihne yerleştirmesi demektir. (Bilme süreci).
- İbni Sina'ya göre bilgi sadece düşünce ile değil SEZGİ ile de elde edilir. Sezgiye önem verir.
Sezgi den kasıt, vahyin imkanıdır. Vahiy ↗

Psikolojik akıllar teorisinde İbni Sina NESSAI geleneğine bağlıdır.

- Ona göre insanın sahip olduğu bilme yeteneği, kuvvé halinde akıl ✓
- Bu yetenekle düşüncenin ilkelerinin kazanılması meleke halinde akıl ✓
- Bu ilkelere dayanarak gözlem ve deneyle nesnel dünyanın bilgilerinin kazanılması fiil halinde akıl ✓
- faal aklın etkisiyle zihnin bu aşamalardan geçerek mükemmellik düzeyine ulaşması müstefad akıl adını alır.

- İbni Sinaya göre mantık tutarlı düşünmenin kanun ve kurallarını öğreten bir disiplindir.

Mahiyet → جوهر → 0 nedir? **Sina 3!**

• İsağocîyi Organon'a dahil etmiştir.

★ • Tabiatla oluş ve bozuluşa inanır.

• Felsefenin amacı mutlak hakikati bulmaktır. Hakikat ise TANRI'dir.

• Bedeni hareket ettiren bir ruh var ise, göklerdeki vs.... hareket ettiren bir ruh vardır. Yeni Eflatuncu düşünce.

★ • İnsan Beden + Ruh (Nefis) ten oluşur. (Dualist yaklaşım)

• Felsefede, Aristoteles'e kozmik alanda katılmaz. Kendisi varlık ontolojik delillendirme yapar İbni Sina. Ayrıca metafizik konularda Aristoteles ile uyuşmaz.

★ • VARLIK felsefesinde Varlık - Mahiyet ayrımına dayanır.

• MADDİ bilgi → Beden (5 duya)
Gayri MADDİ → Ruh

• Metafiziğin konusu VARLIK'dir.

• Mevcut - Fizik
Vücut - Metafizik Tanrı'dır.

★ • Varlık/Mahiyet birbirinden ayrılır.

★ • Vahiy olmadan iyi ve kötü sorunu çözülemez.

★ • SUDUR teorisi Farabi ile aynıdır.

Sudur fardbryk aynı

★ • Oni felsefeyi de içine alacak şekilde felsefeyi genişletmiştir. Mesela metafizikte vacip varlık Allah, faal akıl ise ruhul emîn olan CİBRİL'dir der.

1. Messai okulunun Son Temsilcisi
Rüşd (eş-Sarih) İBNI-RÜŞD Messai Malikî eş-Sarih

- Kütübada doğmuştur. BATI İSLAM düşüncesinin en önemli filozofudur. Dedesi Kütuba Cami İmamıdır.
- Filozof ve MALİKİ fıkıhlığı yapar. Aynı zamanda doktor
- İmam Malik'in MUVATTA' sını ezberlemiş.
- Aristotales'e son derece bağlıdır. eş-Sarih unvanı vardır. Aristotales'e şerhler yazdığı için

BİDAYETÜL MÜCTEHİD eseri vardır. Malikî fıkıh eseri. mukayesesi bir usul eseridir.

- ① → Fıkıh mezheplerinin sonuca ulaşırkenki takvükları yolu açıklar ve karşılaştırır. USUL kitabı. Fıkıhcılara yönelik eleştirileri vardır. Mesele ezberlemekle fakih olunamayacağını söyler.

②, FASLUL-MAKALE

③, el Kef on Menahicil-edille

! ④ → Tehafütü - Tehafütü → Gazaliye reddiye!

Önemli
4 eser
bilincek

★ — Kuran ayetleri ve aklı veriler ışığında Felsefe
hın gerekliliğini ve mesruluğunu oluşturmak
Felsefesi budur, temelinde.

- Akla büyük önem verir. İnsanı üstün tutan akıldır der. Messaideki gibi düşünür.

2 RÜŞD

1. HAKİKATE ULAŞMAYI HEDEFLEME İLKELERİ :

- 1- görev ve sorumluluk bilinci olması lazım.
 - 2- Yöntem, tecrübe ve bilgi birikimini göz ardı etmemek
 - 3- Bilgiye sahip kişilerin, din, dil, mezhep farklılıklarını o kişinin önüne geçirmek.
 - 4- Kârü körüne hiç bir şeyi kabul etmemek.
 - 5- Metafizik soruları son söz Vahyidir der.
 - 6- Metafizığe ait herşeyi araştırıp gerçeği bul.
- ☆ İnsan gerçeğe ulaşma ilkeleri prensipleridir. Din ve felsefe ilişkisi en önemli meselesi olup, felsefe temeldir.
- 7- Soruna odaklanıp çözüme ulaş.

⇒ İBN RÜŞT TEVİL ile akla aykırı gibi görünen ayetler akıl ışığında tefsir edilebilir. Burhan ehli ancak yapabilir. Yani kesin bilgiye ulaşan kimse başvurmalı yapmalı, herkes yapmamalı.

⇒ Bilgiye ulaşmada ^{aklı} KIYAS vardır der.

☆ Asrı saadette Felsefe yoktu bu sebeple gereksiz dryeler, derki: O zamanda kıyas ve ratiha tte yoktu fakın kullanıyoruz şu an deyip, onların bu tezini görürüz.

☆ Din ile felsefe için ⇒ Onlar birbirinin SÜT KARDEŞİDİR der.

- İnsanların Kuranı anlamaları için TEVİL gerekiyor der.
- Psikolojide Aristocudur. Sonuçlar fizik, sebebler metafizik der tabiat olaylarında.
- İnsan = Beden + Ruh ile ilişkilidir.

TEVİL ⇒ Sözün delaletini hakiki delaletinden çıkıp mecazi delaletine göstermek.
(Allah'ın eli vs.... konuları)
Dili iyi bilenler girmesi gerekir der.

3 RÜSD

- Ortak Duyu → İdrak güçlerinden ortak duyu, beş duyunun ayrı ayrı idrak etmiş olduğu duyu objelerini teke indirir. Birleştirir.

Mutehayyile

Ortak Duyu verileri birleştirerek Mutehayyile gücünü oluşturur. Hayal etme gücü. Limon deyince ağzımızın sulanması gibi. Deniz sesi duyunca denizin aklı gelmesi gibi. Cismani alende oluş-bozuluşa tabidir.

- Hafıza gücünde insanın mutehayyile gücüyle yardımlaşır
- Mufekkiye gücü bu hepsinin birleşimiyle ortaya çıkan yargılar. (İyi-Kötü) güzel-cirkin

Ortak duyu - Mutehayyile - Hafıza - Mufekkiye

- Messai Geleneğini yansıtır.

- RÜYA Aklın ötesinden gelen bir bilgi Türüdür. Daha çok vahyi temellendirebilmek için böyle der.

- BİLGİ = İCAD +ır. İbni Rüşd'e göre

RAVENDİ

5. Ünite

İBNUR - RAVENDİ (Şii) - (Dehri) - Mülhit (Sapkın)

• İranlıdır. Dehridir. Aşırı uc, Şii

• Mutezile ile ilişkileri var Halife Me'mun zamanında

✓ • Kitabut Tac → Allah'ı inkar etmiş

✓ • Kitabuz Zümmürüd → Peygamber mucizelerini reddetir

• Sahabelere dil uzatmış, Kuranda celâski var demiş
(Bu işnadlar şüphelidir)

✓ • Kendisi kelam alimi ve filozoftur.

• Allah'ın ilmi ezeli ve hadîs olarak 2'ye ayırıyor.

• Maturidi ise bu ithamları Ebu İsa el-Verrak'a ait olduğunu, Ravendi'nin bu şekilde düşünceleri olmadığını söyler.

✓ • Akılcılığında eleştiriyor.

• Ana hatlarıyla (Şiilik) yönünde ilerlemiştir genelde

• 2'ndiklikle itham ediliyor, fakat bu bir itham Allah bilir.

• Peygamberliği gereksiz gördüğü iddia ediliyor.

★ ARİSTO'nun TANRI anlayışı = Hareket etmeyen —
Hareket ettirici —

★ EFLATON'un TANRI anlayışı = Düzenleyen, düzenleyici

Ebu Bekir Zekeriyya

Deist

Tabiatai - Zindik - mülhit

Tabiatai

5. yüzyıl

EBU BEKİR ZEKERİYYA ER-RAZİ

- Kendisi → Tabiatai, Zindik, Mülhit 'likle itham ediliyor.
- İRANLI → Arapların Galeni olarak ünvanı vardır.
- Tıbbur-Ruhani ve İslamda ilk kapsamlı eser ahlak eseri Es-Siretül felsefiyye eserleri vardır → ahlak felsefesi
- İlk defa hayvan bağırsağını ameliyattaki dikiş ipi olarak kullanmış.
- Su Cizegi ve kızamığın farklı hastalıklar olduğunu söylemiş.
- Modern kimyanın kurucusu. ✓
- Dine karşı özgür düşünce savunur.
- 30 yaşında hastanede başhekim seçilmiştir.

→ Varlığın meydana gelişinde 5 ezeli ilkesi

- 1- Yaratıcı (Tanrı)
- 2- Nefis
- 3- Heyula (madde)
- 4- Hala (mekan)
- 5- Dehr (zaman)

Ahlak = İtidal

→ Aristoyu eleştirir. Eflatuncudur. ✓

→ Raziye göre... alem yoktan var edilmedi!

→ Ahlak kavramı İTİDAL kavramına dayanır.

→ Gizemi ve mistik bir yol takip etmiş, Ana referans konusu is Eftatun

✗

Eflatuncu

→ ATOMCU görüşü vardır.

1

İHVÂN-ı SÂFA

metafizikî

10.44

- Arınmışlık - Kardeşlik - Dayanışma faaliyetlerini gizli bir şekilde sürdürürler. Gizemli bir kuruluştur.
- Kâdileri hakkında oluşları, kuruluşları hakkında, kimler olduğu ve nerede ortaya çıktıkları bilinmez.
- Kurucusu belli değil fakat Zeyd b. Rıfâa ismi geçer.
- Risaleleri geniş kültürlü uymen kişiler yazmış ve tek bir elden düzenlenmiştir. 52 eser Resailü İhvanü's-sâfa
- Bu topluluk Sîi olabilir diye görüşler mevcuttur. Fakat eserlerinde sîilikte eleştirilmiştir.

★ → Dini, felsefe ile yeniden temizlenmeyi ister.

★ → Bağımsızlığı, tarassubu kaldırıp, dini temelde kardeşliği, yardımlaşmayı hedeflerler.

Felsefe ⇒ Alemi bilmek felsefe ile, felsefeyi bilmek MATEMATİK'tedir derler.
Matematik fehîd bilgisine götürür.

MANTIK, felsefenin aletidir der.

★ MİSTİK ve AHLAKİ bakış açıları vardı. felsefede Nefis terbiyesi, insan ruhunu düzeltme amaçları.

- Erdemi bilgiyle eş değer tutarlar. İnsanın varoluş gayesi, kendini tanıyıp, şeyanın hakikatine ulaşmaktır.
- İhvanı Sâfa, doğuştan insan zihni bembeyaz boş bir kâğıttır der.

Bilgi Elde etme yolları
İhvan-ı Sâfaya göre

- Duyu
- Akıl - Burhan
- Deliller
- Vahiy - İlham - Sezgi

2

Külli Nefis = Tabiatın
Ruhü
(Melek)

İhvan-ı Safa'nın bilgi kaynakları:

- 1- Matematik ve fiziğe dair kitaplar
- 2- Kutsal kitaplar
- 3- Astronomi - jeoloji - botanik eserleri
- 4- Temiz ve saf insanlara Allah'ın ilham yoluyla bildirildiği ilahi kitaplar.

★ Matematik, tabiat ilimleri için bir basamak, tabiat bilimleri de metafizik için bir basamaktır.

⇒ önce zahiri bilmek, sonra batini bilmek.

- görünen = Zahir
- Görünmeyen = Batın > bu alemi 2 ye ayırır.

⇒ Yeni Eflatunculuk ve Sudur teorisinden etkilenmişlerdir.

⇒ Külli nefis felsefi terminolojide tabi güçler, Tabiat ruhları denir fakat İslamda biz buna Melek diyoruz.

⇒ Toplunun ahlak anlayışı iyi bir fiilin düşünülmeden yapılmasıdır. Yani iyi huyun karaktere dönüşmesi. derler.

⇒ Dinin Zahiriyte yetinen - avam
Avamdan üst tabaka - orta tabaka
Hen ilim, hen amel önem veren - evliyalar } Diniyaşayış ve yaşıyış bizi mine göre 3'e ayırır der!

⇒ Felsefeyi, peygamberlikten sonra en şerefli meslek olarak görüyorlar.

⇒ İhvanı Safa ⇒ müslümanlar arasında yeni Eflatunculuk ve Yeni Pisagorculuğun tanınmasında çok etkisi vardır.

hüccetü
İslam

keşf ve Serzî

gazali 1

GAZALİ

İranlı

- Gazali Eşari Kelamcısı - ŞAFİ'dir. Siyasette önemlidir.
- Kelamcı Cüveyni tarafından etkilenip yetiştir.
- Nizamülmülk'te görev almıştır. (Selçuklu zamanında)
- ★ Seriat odaklı dini düşünceyle tasavvufu harmonilemiştir.
Tasavvufa dini boyut kazandırmak istemiştir.
- Yunan felsefesine dayanıp gelişen İslam Felsefesine dini gerekçelerle reddiyeler yazmış, kendi felsefe metodunu kullanmıştır.
- Fıkıh, kelam, tasavvuf, ahlak ve Siyaset, felsefede söz sahibidir.
- Kolay ikna olmayan, kesin bilgiye dayanan, özgür düşünceye önem verir.
- Toplumu hidayete erdirmeye çalışmaları ıslah etme çalışmaları vardır. Dini ilimleri canlandırma gayesi var.

ESERLERİ

ESERLERİ BİLİNECEK

1. İhyaü ulumiddin → Ahlak / Kelam / Tasavvuf
2. El-Munkız mined-dalal → Dalaleten kurtaran Hakikat arayışı içinde olma
3. Tehafütü'l-felâsife → Filozofların Tutarsızlığı
4. Makasidü'l-felâsife → Filozofların amacı
5. Kimya-i Saadet → İnsan mevzuu / mutluluk yansı
6. Mişkatü'l-envar → Nurlar, felsefi Tasavvuf

Gazali → meşailerini eleştirir.

Süpheci'dir

Gazali

gazali 2

- Gazali = Süpheci → Süphe etmeyen düşünemez, düşünemeyen gerçeği göremez; gerçeği göremeyen de körlük ve dalalete saplanıp kalır. Duyusal bilgiler doğru olmayabilir der.
- Hakikat arayışında "Kesin bilgi nedir"? der!
Duyusal bilgisi akıl kontrol eder. Akli kontrol edecek olan ise Allah'ın kalbine verdiği nur! (Sezgi-ilham)
- Zorunlu akli bilgiler var. Kesinlik açısından ise akli aşan bilgi alanı vardır. Buna erişim ise KESF ilmidir.
- Mişkatün nübüvve → Allah'ın kalbine verdiği ilim, ilham-Sezgi. "Allah kalbime nur verdi" der. Gazali.
Hatta kalbine gelen ilham, Peygamberimize gelen Vahiy gibiydi der.

ilham
kalbe gelen

☆ AKIL terimi 4 unsura anlatmış: ☆

- (a) = İnsanın doğuştan sahip olduğu, kendisini öteki canlılardan ayıran (teorik bilgiler) edinme melekesi
Bilkuve — Heyulani.
- (b) = Temyiz çağında ilk prensibler ortaya çıkması
• (İbni Sina'ya benzer meleke halindeki akıl)
- (c) = Tecrübe ile kazanılan bilgiler (Farabi gibi)
• (Aristoteles gibi)
- (d) = Önceden kestirme, hüküm verebilme
(müstefad akıl) • (Farabî'nin anlattığı)

☆ Akla ne kadar güvensesde, aklın üstünde Allah'tan gelen NUR vardır. Sezgi-ilham vardır.

gazali

Gazali 3

★ Gazali, Aristo mantığını İslami ilimlere uygulama yolunu açmış. (Yunan Mantığını) Mantık mesrulaştı sayesinde. ★

● Felsefe çatı ilimdir der. İçinde, matematik, kelam vs. ilimler vardır.

● Gazali Mantığı alet ilmi görür. Mantık bilmeyenin ilmine güven olmaz der. (Farabi gibi)

★ Gazali Meşşai felsefeye reddiyeler yazar. Hakikat belli bir yere kadar gelir, daha sonra keşif ilmine bırakır. Keşfi akıl bilgisinden üstün tutuyor.

● Aristotaleste doğal Determinizm vardır. Allah'ın iradesi deure dışı bırakılır. "Herşey kendiliğinden olur" der.

★ Vesilecilik ise, sebeplere dayalı oluşlar. Allah'a dayanır. GAZALI determinizme karşı, Nesilecdir. Allah'ın dilemesi ve iradesi ile herşey olur der. Determinist — Vesileci ayrımı.

● Allah alemi yaratmış, insanı başıbaş bırakmamıştır.

★ SEZGİ - KEŞF bu ikisi hakiki bilgiye ulaşma yoludur.

● Gazaliye göre Kelam farzı kifayedir. Kelamcıları eleştirir.
1. felsefenin terimlerine daldılar
2. Yeterince güçlü argümanları yok der.

● Ona göre fıkıh gıda, kelam ilaç gibidir. Orantılı ve yerinde alınmalıdır.

● İhyau ulumiddin → Dini + felsefi + Tasavvufi görüşü ahlakla birleştirir.

● Ana merkeze felsefede Kuran ve Sünneti koyar.

● Hüccetül-İslam lakabı vardır.

eşşeyhül Beyt → İbni Sina'nın lakabı

(3) (İBNI MİSKEVEYHH) 3-öğretmen ahlakı

- ★ Fars asıllı Şii filozoftur. 3-öğretmen olarak anılır.
- ★ Messaî bir yaklaşımı vardır.
- ★ "Allah'ı tanımlamak" sınırlandırmak demektir der. Ve negatif teoloji ile yaklaşır.
 - Allah zengindir yene!
Allah muhtaç değildir der!
- ★ Sudur teorisini takip eder.
- ★ Ahlak anlayışında İTİDAL'ci bir yaklaşımı vardır.
 - ↳ Burada Ebu Bekir Razi ile aynıdır düşüncesi İTİDAL
- ★ Asıl hâz Allah'a ulaşma çabasıdır, kemale ulaşmak.
- ★ Tehzibü'l-ahlak ve Tathiru'l-ahlak eserleri vardır.

İbnî Sina
Sonrası

BACCE 1

İBNİ SİNÂ SONRASI

Endülüse diyoruz. Batı İslam Dünyası

AKILCI

• İBNİ BACCE
• " İUFEYL
• " RÜŞD
• " HALDUN

Bacce → Gelişme Devri
Tufeyl
Rüşd
Haldun

AKILCI

BACCE İBNİ BACCE

- Endülüslü. Gelişme Devri filozofu. Orta Çağ filozofu
- Akılcıdır. İyi bir tahsil görmüştür. Müzik, astro-
nomi felsefe, Kur'anı ezberlemiştir. Hafızdır.
- Felsefe dalında zirve yaptı. Felsefedeki en yetkin
kişi diyebiliriz ← İbn Tufeyl der.
- Aristoteles'i anlama konusunda Gazali'den üstün
- Öğrencisi → İbnü'l İmam (önemli) İbni bacce
hakkındaki bilgileri bu öğrencisinden alırız.
- İbn Rüşd onun öğrencisidir.
- Dinsizlikle suçlanmıştır.
- İbni Bacce'ye kadar Endülüs'te felsefe konusunda
başarı sağlayın yoktur. BACCE zirve yapar.
- FARABI'den çok etkilenmiştir. Serhler, talikler
yazmıştır İbn Bacce. Eserlerinde Kur'an ayetlerine
de yer verir.
- Aristoteles'ten etkilenmiş, serhler yazmıştır.
- AKLA çok önem veriyor. Aklimızı kullanmazsak
hayvandan ne farkımız var der.

BACCE 2

- Kendi sorusu : Kendine bir kuram geliştirir. :
- elverişli olmayan bir ortamda yaşamak zorunda kalan erdemli bir insan yahut filozof nasıl bir hayat tarzı seçmelidir ki mutlu olsun ?

● İbni Bacce' birçok konuda Aristocu olup sudur öğretilisine dayanmamakla beraber, Yeni Eflatuncu öğeler içerir. Aristo ve Eflatun hakkındaki bilgileri çok sıhatlidir.

● Felsefesinin temel konusu = İnsan ve İnsan mutluluğudur

! ● İnsan 'Küçük alemdir' der. Fakat mutlak anlamda özgür değildir.

● Nefs Konusunda : Akıl, nefsin parçasıdır.

● İbni Bacce Eflatuncu üçlü nefis tasnifi yapar
— Nebati — Hayvani — İnsani —

● Nesnenin insan zihninde kavramlaşmasına ruhanileşme veya manevileşiyor. Mesela Mase maddedir, Karıncı ise gayr-i maddedir.

● 3 TIP İNSAN vardır:

1- Sadık insanlar — cumhur

2- Teorik düşünme yeteneğine sahip olan insanlar — nüzze

3- Mutlu insanlar — süddâ

★ Bir firkin ahlakı olması akla dayanır. Ahlakın temeli akıl ile yapılması gerekir.

★ Politik yaklaşımında Eflatunculuk vardır. Ahlak ve Siyasette de akılcıdır.

● İBNI BACCİ erdemli toplumda siyasi ve iktisadi düzenin temel dinamiğini SEVGİ 'de bulur. (Eflatuncu)

★ MÜTEVAHHİD yalnız insan insanın toplumda maddiyata sırt çevirip, maneviliğe yönelen yalnız insan.

(Ruhane =

İBNİ

TUFEYL

Cihat Kasideeleri

- Endülüslü. İslam Filozofu. HEKİM - Fıkıh ve dinî ilim (Saray hekimi)
- İBNİ Bocce'yi takip eder.
- İbn Tufeyl → İbnî Rüşdî Halife Ebu Yakub ile tanıştı, İbnü Rüşdî Aristotelesle şehir yazmasına vesile olmuştur.
- Şiir ve astronomiyle ilgilir. Cihad ile ilgili kasideleri vardır. Saray ile yakın ilişkileri vardır. ★
- Şiir, Tıp, felsefe, Astronomi, Matematik'e ilgisi vardı. Tipik bir ortaçağ filozofudur.

(Batlamyus) İbn Bocce ile başlatılan ve İbn TUFEYL tarafından firmüle edilmeye çalışılan bu yeni "fizik astronomi" yaklaşımı BATLAMYUS'un "matematik astronomi" modeline Aristo fiziğine uymayan unsurlar ileri sürmekteydi. İbnî Tufeyl Batlamyus modeline karşı yeni bir sistem geliştirmiş.

eserleri: önemli ★

- 1 - Hay b. Yekzan (önemli) İbnî Tufeyl'in önemli eseridir. Birçok dile çevrilmiştir.
- 2 - Kaside - Cihat için Kasideeler
- 3 - Urcuze fit tıb - Tıp kitabı

⇒ İbn Tufeyl, kendi tasavvurundaki meşrû hikmet ★
ideali açısından Aristo ve Farabî'nin eserlerini ve İbnî Sina'nın Şifa adlı eserini yetersiz bulur.

⇒ Hayy b. Yekzan'da ⇒ Düşünen, varlığını anlamakla durmaya çalışan Hayy karakteri vardır.

İBNİ TUFEYL (2)

- İbn Tufeyl nübüvvet konusunda Farabi'yi eleştirir.
- Gazali'ye ve İbni Bâce'ye özer.
- Hem akla, hemde mânevî tecrübeye önem verir.
- İbni Sina = Meşşai
Gazali = Sezgisel > İkisini sentezler
Tufeyl
- Gelişim sürecini 7^{yaş} ve katları olarak anlatır.
- Gözlem ve deney, fıtratta var olan akıl yürütme kapasitesini harekete geçirmekle, dolayısıyla bilginin oluşumu için akıl dışı düzeye sokulmaktadır.
- Evrenin canlı bir organizma olduğunu iddia eder.
Tabiat felsefesinde: Nebatî — hayvanî — insani nefis ayrımı yapar. Bütün varlıklardan ziyade 1. vardır.

Yemenli

İBNİ HALDUN

Siyaset
Devlet adamı
Tarihçi
Sosyolog

- Siyasetçi, devlet adamı, tarih felsefecisi, sosyolog filozofudur. Batı İslam düşünürü en önemlisi
- Kur'anı ezberliyor küçük yaşta. Kiraat ilmi ve Alimlerden Arap dili ve edebiyatı öğreniyor. Siyasi kargaşalarla geçiriyor ömrü.

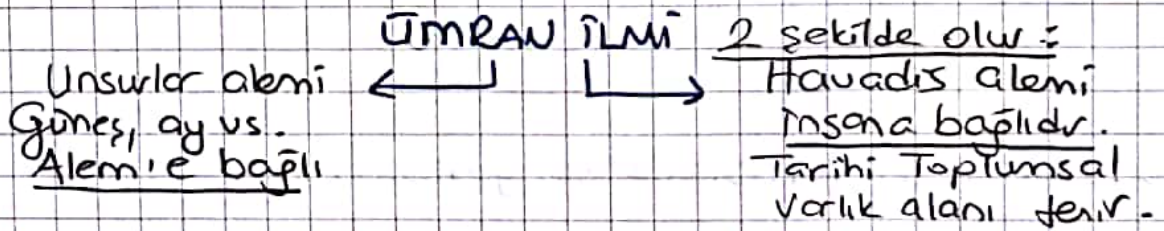
★ KİTABUL İBER en önemli eseridir. Tarih külliyesi

3 kitap Mukaddime, Kitabul İberin ilk giriş kısmı.
7 cilt → Abdülhamit Mukaddimeyi yasaklar. Çünkü orada her devlet, doğar, büyür, yıkılır der.

ÜMRAN İLMİ: İbni Haldun deyince akla gelecek ilk şey ümran ilmidir.

Ümran ilmi = Medeniyet ilmidir.

- Ümran ilmi Tarih disiplini ile beraber olur.
amacı: İnsanları taklitten kurtarıp, daha önceki olayları ele alıp, sebep-Sonuçlarına bakıp sonra olacak olayları tahmin etme, tarihin tekrarrüne engel olmak ve bu konuda bir bakış açısı vermek ister. Bu ilmi kendisi oluşturmuş ve tenellendirmiştir.

- Ümran kalıcı değil, halden hale geçer. Medeniyet kalıcı değildir der.

- Tarih, kutsal, şerefli ve çok önemli bir ilim dalıdır İbni Haldun'a göre. Tarihi 2AHİRİ ve BATİNİ diye ikiye ayırır.
2ahiri → Basit, yüzeysel, taklitçi tarih
Batini → Daha bilinci olmak demek.

İbnî Haldun 2

• İnsan Toplum ile vardır. Münferid olamaz. İnsan toplumu medeniyet oluşturur.

• "İnsanın karakterini, yaşadığı iklim ve Coğrafya etkiler" der. Yaşam tarzları toplumu ayırır.

TOPLUM

Bedeviler
(Göçebe)

Zorlu yaşam tarzları var. Cesurdurlar. Her işlerini kendileri yaparlar.

Hadeler

(yerleşik) (Şehirli)

Düzene uyma özelliği vardı. Rahat şartlarda yaşar. Korkaktılar.

★ Bedeviler zaruri olanla yetinmek zorundadır. Hadeler ise toplu yaşamadan kaynaklı Hacı ve kemali olanı geliştirerek muhafaza ederler.

1-seviye 1 - ZARURİ - Yemek, yiyecek, mекen

2-seviye 2 - HACİ - Sıkıntıyı giderecek şeylere sahip olmak ^{geleceği düşünmek}

3-seviye 3 - KEMÂLİ - Zengin - Sanatsal

asabiyyet = Soy dayanışması = Mekan dayanışması

★ İbnî Haldun Felsefe konusunda otorite değildir.

İbn Haldun'un tutarsızlık ve yanlışları:

1- Felsefecilerin tabiatteki Sebep ve Sonuç ilişkisini reddeder. Fakat umran - devlet, siyaset, bedevilik, zaruret bahsederken sebep-sonuç ilişkisi ile anlatır. Kendi yapar.

2- Filozoflar din-felsefe ilişkisinde abartılı bir şekilde resmediyor der. Genelin dinsiz olduğunu Farabi ve İbnî Sina'yı sapmış, felsefeyide sapıklık der.

3- Kelam ve Felsefenin birleşimini yozlaşma olarak görür. Tasavvufun ve Kelamın → kendi umran ilmiye gelişir.

4- Fizik ilimlerini dini ve dünyevi olarak faydasız görmesinde Onun tutarsızlığı ve yanlışları.

KANSAL ALTAN

Sühreverdî 1

sezgisel

SÜHREVERDİ — İsrakîrîk (el-Moktûl)

Lakabı:

- İsrakî Ekolü Filozofudur. İranda doğdu.
- Manevî tecrübelerin yeri çok büyüktür. KESİF-İLHAM mistik düşünceler.
- Molla Sadrâyî ve İbnî Arabîyi çok etkilemiş.
- MESSAİ — Akıl — Aristotales —
- İSRAKİ — Sezgi — Eflatun — (Sühreverdî)
- Gazalîden çok etkilenmiştir Sühreverdî.

Eserleri = 4 büyük eseri : önemli bilinecek !

1- Mukavemat → Aristotales ve Messaîlik ile ilgilidir.

2- Telvihat

3- Mutaraha

4- Hikmetül-İsrak → İsrakîlik bilgilerini verir.

- Felsefesinin kaynaklarında ; sezgisel duygular vardır. Kuran - Sünnet - Buda - Eflatun - Antik Mısır ve Yunan'dan kalan miras. Fars kültürü çok etkili olmuştur.
- Beyazîd Bestamî, Hallacî Mansurî'nin felsefi - tasavvufî öğretilerinden çok etkilenmiştir.
- Aristotales ve eflatunculuktan, ve Messaî felsefeden esinlenmiştir. İbnî Sînadan etkilenmiş.
- Hermetik bilgi = Mistik bilgidir.
- İsrakî felsefede insanın elde edebileceği en yüksek mertbe ve mutluluk TANRÎ bilgisidir. MARİFETULLAH 2 yolla olur der bu !

NOZAY
Akli olgunlaştıran
Messaîlerin talap
ettiği yol !

Amelî olgunlaştırmak
İsrakî felsefede -
Riyazet ve mücahede
KANSAL ALTAN

Sühreverdi 2

Riyazet = Zuhd ve takva maksadıyla dünya zevklerinden kaçınma ve nefsin isteklerini yermeye çalışma.

● Ameli olgunlaşma hakikate ulaşma nasıl olur?

Riyazet ile olur. Söyleti:

- 1- Nebvi kuralları ilahi yasaları uygulamak
Zahirimizi eğitmek temizlemek
- 2- Batınımızı temizlemek, kötü duygulardan arındurmak
- 3- Zihnimizi temizlemek. Şüpheden uzaklaşmak
- 4- Allah'ın Cemal ve Celalini mülhaza etmek.

Bu şekilde riyazet yapılır der!

☆ → Bahs ve Teellüh yolunda hakikate ulaşmadaki iki yoldur.

- Bahs = Burhan akli Metod
- Teellüh = Kulluk, aile çekme, nefis tezkiresi

! Müteellüh: Düşünmeye ve araştırmaya muhtaç olmadan keşf yoluyla hakikatin bilgisine ulaşma düzeyine yükselmiş olan kişi. Oysa Kuranda ise düşünün der!

● İsraki felsefenin temelinde Messailik vardır. İbni Sina felsefesindeki yeni Eflatunculuk İsrakîlînde temelinde vardır.

⇒ MESSAİLERİN → VÜCUT dediği herşeye

İSRAKİLER → NUR der!

● Bu bağlamda Sühreverdinin felsefesini bir NUR felsefesi olarak nitelememiz yanlış olmaz.

Sühneverdi 3

• İsrakilikte hakikatın temeli ve herşey NUR dur.
Herşey nurdan sudur eder, yine nura döner.

• (Meşşailerde 10 akıl var. İsrakilerde ise akıl)
Sonsuzdur.

• Meşşailerin ilk akıl dediği şey, tasavvufa geçerken nur'a dönmüştür. Nurul-azem → Muhammed'in nuru.

Bu şekildedir düşünce tarzları tasavvufta benzer.

☆ En fazla ışık sahibi olan ve tüm kâinatın kendisinden meydana geldiği Nurul envar (Tanrı) en yoğun ışıktır.

Sudurda Tanrı / İsrakilikte - Nurul envar
meşşailerde mutlak vucut / İsrakilerde en düşük nurul envar girer.

Sudur ve İsrak' benzerliği

Nurul envar ve mutlak 1 benzerliği vardır.

Dikey boyut = yataş boyut
Meşşailerin akıl boyutları / Cisimlerin olduğu alem

* İslam Felsefesine Etki Eden Yabancı Felsefeler

- Helenistik Felsefe $\Rightarrow$ Mantık - Felsefe akını etkiledi.
- Pagan Kültür $\Rightarrow$ Aristoculuk
İkinci ve Üçüncü okademi
Skeptisizm
Stoacılık
Epiküracılık
Yeni platonculuk
Yeni eflatunculuk
- Patristik Yunan Felsefesi
- Patristik Yunan ve Hristiyan Felsefesi
- Sasoni Düşüncesi $\Rightarrow$ Siyaseli etkiledi
- Hint Düşüncesi $\Rightarrow$ Mistisizm - Tasavvufu etkiledi

* İslam Felsefesinin Gelişmesini Sağlayan Merkezler

- İskenderiye $\Rightarrow$ Yeni platoncu - Yeni Eflatuncu
- Urfa - Nusaybin $\Rightarrow$ Hristiyanlaşmış iranlılar için kuruldu.
- Cundişapur $\Rightarrow$ Yunan - Hint tıbbının birliktir verildiği okul
- Harran $\Rightarrow$ Putperest Helenizm kültürünün merkezi
- Bağdat $\Rightarrow$ Abbasi Halifesi Mansur tarafından kurulmuştur.

* Doğu Devri Felsefi Hareketleri

- Dehriyye $\Rightarrow$ Varlık ezeli ve bir yaratıcısı yok
- İbnür Rüşdî $\Rightarrow$ Kitabut Terc ve Zımmüdd
- Tabiatkârlar $\Rightarrow$
- Ebu Bekir Razi $\Rightarrow$ 5 ezeli ilke
- Cabir b. Hayyan
- Metafizikârlar $\Rightarrow$

- * Farabi
- Bilgi duygu organlarıyla edinilir
- Doğrudan bilgi yok.

* Toplamlar 3 türdür

1-) Erdemli Toplum

Yöneticisi erdemli, toplum da erdemli

2-) Cahil Toplum

Neyin erdem ve mutluluk olduğunu bilmeyen toplum.

3-) Fasik Toplum

Neyin erdem olduğunu bildiği halde yapmayan toplum.

* İnsan devlet kurma fikrini nereden aldı?

1- Ontolojik Teori = Genel varlık düzeyinden yola çıkarak

2- Biyo-Organik Teori = Kendi vücudunun işleyişinden yola çıkarak.

3- Fitrat Teorisi = İnsan sosyal bir varlıktır. Kendi başına istesinden gelececeği şeylerde yardımlaşır.

4-) Adalet Teorisi = İnsan adaleti gerçekleştirecek mutlu olmak için devlet kurmuştur.

* Habitat tektir.

- Bundan dolayı Aristo ve Platonun düşüncelerinin aşamı bulmaya çalışmıştır.

* Nefis Bedenden bağımsız bir cevherdir.

- Eflatundada nefis bedenden ayrı
- Aristoda nefis bedenden ayrı değil

* Bundan dolayı idol ve cetaya muhatap

olarak den ruhlar ve hazır cehennemdir

- Cismani değildir.

* Erdemli toplumda toplumun tamamı felsefi sevgidir.

* İHNA

- * İnsan başlıca
- Duyular - A
- * Alem madde gibidir.
- * Matematik yaratmanın ilk

* İBN

- İlk
- * 1
- B
- * Te
- son
- yak
- * Ko

- inergo
- Bittik
- Hagar
- Bezeri
- melcl

* Bu t için

* Ahlak

* İBNI

- Aristo
- Galen
- Öklid
- Batlam

* Felsefede ancak on sistemine

* Nefis b

* İBNI

- Endilos
- Ariston
- Müslisin
- Farabi

anlarıyla edinilir
gi yet.

terlû

toplum

lenli, toplum da erdani

n

ve mutluluk olduğunu
an.

n

olduğunu bildiği halde
toplum.

t kurma fikrini
dı?

Teori = Genel varlık
yola çıkarak

ik Teori = Kendi vücudunun
yola çıkarak.

isi = insan sosyal bir varlıktır.
tesinden gelececeği şeylerde

risi = insan adalchi geructektirip
inin devlet kurmuştur.

ettir.

slayı Aristo ve Platonun d=şenclerinin
calışmıştır.

den bağımsız bir cüherdir.

la nefis bedenden ayrı
efis bedenden ayrı değil

ayıl idol ve celaya muhatap

ruhtur ve hâzır rûhanidir
gildir.

*Erdanli toplumda toplumsal
dolanın teneli sevgidir.

* İHUVANİ SAFA

* İnsan boy lezha bilgi edinme yolu
- Duyular - Akıl - Burhan - İlham - Vahiy
* Alem madde ve ruh ile yarayan organizma
gibidir.

* Matematik insanı fevhi bilgisine ve
yaratısını ikrara götürür.

* İBNİ MİSKEVEYH

- İlk akla gelmesi gereken ahlak felsefe
sidir.

* Varlık suret ve cisimden oluşur.
Böylece yoktan var edilmiştir.

* Tanrının sıfatları "O nedir?"
sorusuyla değil "O ne değildir?" sorusuyla
yoklaştırılmalıdır.

* Kozmik varlık canlı organizmadır.

- İnorganik cisimler (madenler) - mercan

- Bitkiler - Hurma

- Hayvanlar - Maymun'un bir cinsi

- Beşeri varlık - Peygamberler

- melekler

* Bu teori peygamberliği delillendirmek
için ortaya atıldı.

* Ahlak anlayışı Eflatuncudur.

* İBNİ SİNA

- Aristocu mantık ve felsefe

- Galen tıbbı

- Öklidin geometrisi

- Batlamyus'un astronomisi

* Felsefede Farabi'den etkilenmiştir
ancak onun kadar Eflatun ve Aristo
sistemine bağlı değildir.

* Nefis bedenden ayrı bir cüherdir ve
ölensüzdür.

* İBNİ BACCE

- Endülüste felsefi faaliyeti başlattı.

- Aristonun eserlerini şerh etti (İbni Rüşd
gibi)

- Mistisizmin karşı.

- Farabi felsefesini tercih etmiştir.

- Felsefesinin temel konusu insan ve
insan mutluluğudur. - Bilgelik

SUDUR

İbni Bâcce Sudur yok. Çünkü saf aristocu. (Yine de ye
*İhvanı Safa eflatuncu oğulu
içerir.)

* Farabi

* İbni Miskevehi ⇒ Varlık madde ve suretten oluşur. Bunu ilk hareket ettiren meydana getirdi
* İhvanı Safa Böylece yoktan var oldu.

Erdenler

Kindi

- * Hikmet = varlığın hakikatini bilme
- * Needet = gerektiğinde ölme
gözel almak
- * İffet = Bedeni eğitip geliştirmek
Her şeyi tehlikeden korumak
- * İhtidal = fiil ve davranışlarda dengeli
olmak.

İBNI MISKEVEHI

- * Akıl ⇒ Hikmet
- * Öfke ⇒ Şehaat
- * Şehaat ⇒ İffet
- * İhtidal Adalet = Bılgıların birbiriyle dengeli
olmasıyla ortaya çıkar.

AKILLAR

* Kindi

- Bil kuvve akıl
- Mostefad akıl
- Beyani / Zahiri akıl
- Sorekli Bilfiil akıl (faal akıl)

* Farabi

- Bil kuvve akıl
- Bilfiil akıl
- Mostefad akıl

* İbni Sina

- Bil kuvve akıl
- Bil meleke akıl
- Bilfiil akıl
- Mostefad akıl

* İbni Bacc

- Cumhur = Maddi (haculani) akıl
- Nuzur = ^{Bildiklerini birşeye bağlı} olarak bilirler.
- Sueda = ^(Bir üst kademe) Bağıllıktan kurtulup eşyanın hakikatine eren mutlu kimseler.